

Polska Izba Biegłych
Rewidentów

KRAJOWA KOMISJA REWIZYJNA

Sprawozdanie z działalności za 2018 rok w związku z art. 32 ust. 3 ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089, z późn. zm.).

Warszawa, 21 marca 2019 r.

WPROWADZENIE

Niniejsza informacja została sporządzona w związku z obowiązkami informacyjnymi wynikającymi z art. 32 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1089, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą”.

Krajowa Komisja Rewizyjna (dalej również jako „KKR” lub „Komisja”), jako organ Polskiej Izby Biegłych Rewidentów (dalej również jako „PIBR”, „Izba” lub „samorząd”), wybrana na okres kadencji lat 2015-2019 przez VIII Krajowy Zjazd Biegłych Rewidentów, w 2018 r. działała w składzie:

Danuta Chmielewska	– przewodnicząca
Marian Jagiełło	– wiceprzewodniczący
Barbara Gablankowska	– członek
Elżbieta Pudło	– członek

Zadania swoje Komisja realizowała na podstawie:

- 1) ustawy;
- 2) regulaminu działania KKR;
- 3) uchwał Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów, w tym dotyczących:
  - statutu PIBR,
  - zasad ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów,
  - podstawowych zasad gospodarki finansowej PIBR;
- 4) uchwał Krajowej Rady Biegłych Rewidentów (dalej również „KRBR”), dotyczących m.in.:
  - regulaminu gospodarki finansowej PIBR,
  - planów finansowych (budżetów),
  - stawek wynagrodzenia za prace związane z działalnością organów PIBR,
  - stawek wynagrodzenia za udział w pracach organów i komisji,
  - zasad przeprowadzania przetargów.

Zgodnie z uprawnieniami ustawowymi, Komisja sprawuje kontrolę nad działalnością finansową PIBR, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej oraz wykonaniem uchwał podjętych na Krajowym Zeździe Biegłych Rewidentów.

Bieżącej kontroli podlegają zadania wykonywane przez:

- 1) KRBR i jej komisje;
- 2) inne organy PIBR;
- 3) regionalne oddziały PIBR;
- 4) Biuro Izby;
- 5) poszczególnych członków organów PIBR odpowiedzialnych za realizację określonych inicjatyw i zadań Izby.

Celem kontroli jest ustalenie stanu faktycznego w zakresie przedmiotu kontroli i dokonanie oceny według kryteriów:

- 1) zgodności ze statutem PIBR, regulaminami/decyzjami organów Izby i przepisami prawa;
- 2) gospodarności;
- 3) celowości;
- 4) rzetelności;
- 5) jawności i transparentności.

Zadania Komisji określone w art. 32 ust.2 ustawy Komisja realizuje z własnej inicjatywy lub wniosek innych Organów poprzez:

- 1) opiniowanie:
  - regulaminów i instrukcji wewnętrznych dotyczących rachunkowości i finansów Izby,
  - wykonania rocznego planu finansowego oraz zasadności ponoszenia nieprzewidzianych wydatków,
  - rocznego sprawozdania finansowego PIBR;
- 2) czynności kontrolne w zakresie całokształtu działalności finansowej Izby, w tym:
  - wykonywanie uchwał wynikających z postanowień podstawowych zasad gospodarki finansowej PIBR,
  - realizacji uchwał podjętych na Krajowym Zjeździe Biegłych Rewidentów,
  - określonych tematów lub wydatków;
- 3) rozpatrywanie zagadnień zgłoszonych przez organy Izby, ich członków oraz podmioty zewnętrzne;
- 4) dokonywanie okresowych kontroli finansowych całokształtu działalności PIBR;
- 5) sporządzanie sprawozdań z działalności zawierających wnioski z przeprowadzonych kontroli działalności finansowej;
- 6) koordynowanie działalności komisji rewizyjnych regionalnych oddziałów PIBR.

ZAKRES CZYNNOŚCI I KONTROLI WYKONYWANYCH PRZEZ KOMISJĘ

Swoje statutowe zadania KKR realizowała, jak co roku, w oparciu o opracowany roczny harmonogram pracy Komisji z określeniem tematów, terminów i osób odpowiedzialnych za ich realizację. Harmonogram ten przewidywał m.in. „Inne zadania zgłoszone Komisji przez jej członków, organy i członków PIBR oraz inne organy zewnętrzne”.

Mając na uwadze zaprezentowane wyżej stwierdzenia, głównym celem prac Komisji była dbałość o prawidłowość:

- stosowanych zasad gospodarki finansowej,
- prowadzonych ksiąg rachunkowych i sporządzanego sprawozdania finansowego,
- wywiązywania się z obowiązków przez biegłych rewidentów i firmy audytorskie.

W trakcie wykonywania swoich czynności Komisja zwracała szczególną uwagę na rażące naruszenia przepisów prawa w działalności finansowej lub statutowej Izby. Przeprowadzając kontrolę stosowali się do przepisów o ochronie informacji niejawnych oraz o ochronie danych osobowych i innych przepisów obowiązujących w Izbie.

Kontrole obejmowały badanie zasadności i poprawności udokumentowania poszczególnych operacji gospodarczych, zgodności i prawidłowości wykazanych kwot w księgach rachunkowych w zakresie: przychodów oraz kosztów, aktywów i pasywów.

Kontrolę finansową Izby przeprowadzili członkowie KKR – każdy w zakresie wyznaczonym harmonogramem realizacji zadań. Opisy przeprowadzonych czynności i dokonanych ustaleń zostały zawarte w protokołach z kontroli KKR. Stwierdzenia zawarte we wszystkich protokołach z kontroli finansowych PIBR zostały oparte na ustaleniach dokonanych przez poszczególnych członków Komisji, kontrolujących dane obszary działalności. Członkowie Komisji z przeprowadzonych kontroli sporządzają protokoły obejmujące:

- informacje wstępne,
- przedmiot kontroli,
- metody i zakres przeprowadzonych czynności kontrolnych,
- szczegółowe ustalenia wynikające z kontroli,
- wnioski.

Na posiedzeniach Komisji protokoły z kontroli poddawane były analizie, w wyniku której definiowane i zatwierdzane były wnioski pokontrolne oraz podejmowana decyzja (w formie postanowienia), dotycząca zgłaszania ich KRBR.

W roku sprawozdawczym kontrola całokształtu działalności finansowej PIBR obejmowała następujące zagadnienia:

- aktywa trwałe i obrotowe, fundusze własne i zobowiązania,
- przychody, a w szczególności opłaty z tytułu nadzoru i składki członkowskie, w tym prawidłowość ich podziału na rzecz regionalnych oddziałów samorządu,
- ponoszone koszty oraz wydatki na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych w zakresie przestrzegania uchwały KRBR w sprawie zasad przeprowadzania przetargów,
- koszty działalności Biura PIBR, organów samorządu, w tym działających komisji KRBR, oraz koszty Komisji Egzaminacyjnej,
- pozostałe przychody i koszty operacyjne,
- przychody i koszty finansowe ze szczególnym uwzględnieniem kwestii certyfikatów inwestycyjnych,
- dokumentowanie i ewidencja wpłat kandydatów na biegłych rewidentów,
- metodologia uzgadniania danych analitycznych ksiąg rachunkowych PIBR z danymi ujmowanymi w księgach poszczególnych oddziałów,
- realizacja planu finansowego za 2017 r.,
- założenia ujęte w planach finansowych – odpowiednio – roku 2018 i 2019,
- proces uzgodnień dotyczący zasad alokacji kosztów na poszczególne rodzaje działalności Izby dokonywanych z Komisją Nadzoru Audytowego,
- prawidłowość klasyfikacji oraz wysokość kosztów kwalifikowanych przez KRBR do kosztów nadzoru publicznego za rok 2018 i 2019, stanowiących podstawę ustalenia stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru za omawiane lata.

W okresie sprawozdawczym realizowano również kontrole śródroczne – w zakresie podanym wyżej (adekwatnie do kontrolowanego obszaru). Przedmiot, metody, techniki oraz zasady i wielkości prób przeprowadzonych czynności zostały zawarte w protokołach z kontroli.

Do zadań wykonywanych przez poszczególnych członków Komisji należało w szczególności:

- 1) dokonywanie okresowych przeglądów i kontroli finansowej wydzielonych obszarów działania samorządu, kierując się wyznaczonymi celami. Kontrole polegały

na przeprowadzeniu określonych procedur służących uzyskaniu dowodów sprawdzenia kwot i ujawnień. Doboru procedur kontroli dokonywano zgodnie z osądem kontrolującego (biegłego rewidenta) z uwzględnieniem jakościowego i wartościowego poziomu istotności ustalonego zgodnie ze standardami badania;

- 2) bieżącego informowania głównego księgowego i właściwego pracownika Biura PIBR o stwierdzonych uchybieniach, sporządzanie protokołów z ww. czynności kontrolnych przydzielonych obszarów – głównie dla potrzeb wyciągnięcia wniosków niezbędnych do dokonania oceny rocznego sprawozdania finansowego PIBR za rok 2017 i 2018;
- 3) współdziałał w opracowaniu opinii o rocznym sprawozdaniu finansowym (KKR po dokonaniu oceny rocznego sprawozdania finansowego PIBR za 2017 r., przed jego zatwierdzeniem przez Radę, wydała opinię bez zastrzeżeń).

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 8 protokołowanych kontroli, w tym w wykonaniu prośby zawartej w pismach Komisji Nadzoru Audytowego, znak: DR8.5210.3.2018.2.LMC z dnia 4 października 2018 r. i DR8.5210.3.2018.4.LMC z dnia 22 listopada 2018 r. przeprowadzono kontrolę w zakresie prawidłowości klasyfikacji oraz wysokości oszacowania kosztów kwalifikowanych przez KRBR do kosztów nadzoru publicznego za rok 2018 i 2019, stanowiących podstawę ustalenia stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru za omawiane lata. Podejmując czynności kontrolne kierowano się głównie założeniem Komisji Nadzoru Audytowego, iż ustalenia KKR mają stanowić element procedowania nad uchwałami KRBR o wysokości rocznej stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru z zachowaniem wymaganego czasookresu niezbędnego do podawania ich treści do publicznej wiadomości. Wzięto również pod uwagę konieczność zachowania spójności i transparentności zasad oraz prawidłowość dokonywania alokacji kosztów na poszczególne segmenty działalności Izby, w tym w szczególności na rzecz kontroli i nadzoru. Działalność Izby dla potrzeb planowania, a także omawianej procedury, została podzielona na następujące segmenty/obszary:

- nadzór publiczny,
- postępowanie kwalifikacyjne („Komisja Egzaminacyjna”),
- działalność szkoleniowo-wydawnicza,
- działalność samorządowa.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych KKR uznała, że zastosowane klucze alokacji kosztów, w tym kosztów ogólnych, do poszczególnych segmentów działalności Izby

są zasadne i ustalone poprawnie, a kalkulacja stawek opłaty rocznej z tytułu nadzoru przedstawia się następująco:

Rok 2018

- 8 530 577 zł wartość KNP prognozowanych przez PIBR na 2018 r.
- 206 400 zł prognoza wpływów z opłaty za wpis do rejestru BR i na listę FA
- 294 193 zł prognoza wpływów z kar od BR i FA
- 8 029 984 zł prognoza wpływów z opłaty z tytułu nadzoru
- 563 373 004 zł prognoza przychodów firm audytorskich z czynności rewizji finansowej w nie-JZP w 2018 r.
- 1,43% stawka opłaty rocznej z tytułu nadzoru $[(8\ 029\ 984 \times 100) : 563.373.004]$

Rok 2019

- 8 794 020 zł wartość KNP prognozowanych przez PIBR na 2019 r.
- 118 000 zł prognoza wpływów z opłaty za wpis do rejestru BR i na listę FA
- 175 000 zł prognoza wpływów z kar od BR i FA
- 8 501 020 zł prognoza wpływów z opłaty z tytułu nadzoru
- 616 052 254 zł prognoza przychodów firm audytorskich z czynności rewizji finansowej w nie-JZP w 2019 r.
- 1,38% stawka opłaty rocznej z tytułu nadzoru $[(8\ 501\ 020 \times 100) : 616\ 052\ 254]$

Dominującą pozycją w przychodach Izby są opłaty z tytułu nadzoru, których wielkości winne być oszacowane w trybie określonym rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 31 października 2017 r. w sprawie sposobu wyliczenia stawki procentowej opłat z tytułu nadzoru, wnoszonych przez firmy audytorskie w związku z wykonywaniem czynności rewizji finansowej w jednostkach innych niż jednostki zainteresowania publicznego (Dz. U. z 2017 r. poz. 2048).

Komisja stwierdziła, że z obowiązku tego dla roku 2018 wywiązało się 64% ogółu firm audytorskich. Sytuacja z roku 2018 powtórzyła się dla roku 2019, lecz na skutek kilkakrotnych monitów (drogą komunikatów i bezpośrednich połączeń sms czy telefonicznych) dokonanych przez Biuro PIBR liczba firm audytorskich, które nie wywiązały się z obowiązku informacyjnego w tym zakresie, spadła o połowę i wyniosła 18%.

Protokoły z dokonywanych kontroli były udostępniane na bieżąco Prezesowi KRBR, a w niektórych przypadkach również członkom KRBR.

Przed wydaniem opinii o rocznym sprawozdaniu finansowym (w roku sprawozdawczym mowa jest o sprawozdaniu finansowym za rok 2017) Komisja podsumowała przeprowadzone kontrole i wyciągnięte wnioski sporządzając na tę okoliczność protokół z kontroli, przekazując go KRBR, celem wykorzystania przy podejmowaniu działań o charakterze administracyjnym bądź samorządowym.

W kręgu szczególnego zainteresowania komisji, jak wspomniano wyżej, były m.in. następujące zagadnienia:

- zasadność ponoszonych kosztów, poprawność ich udokumentowania i ujmowania w księgach, w tym przestrzeganie zasad przeprowadzania przetargów,
- efektywność działań dotyczących zakupionych certyfikatów inwestycyjnych,
- prawidłowość i skuteczność wywiązywania się z obowiązków przez biegłych rewidentów oraz przez firmy audytorskie.

Krajowa Komisja Rewizyjna analizując wyniki przeprowadzonych kontroli działalności finansowej PIBR stwierdziła, że:

- w planie finansowym na rok 2019 działalność Izby zamyka się wynikiem ujemnym, co powoduje konieczność dokonania wnikliwej analizy zakresu podejmowanych działań, określenia niezbędnych potrzeb i ich kosztów, a w razie konieczności podniesienia składek członkowskich. Na uwagę zasługuje jednak fakt, iż KRBR, sporządzając plany finansowe Izby na lata 2018 i 2019, wzięła pod uwagę obowiązki wynikające z postanowień uchwał ostatniego Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów i dokonała wnikliwej oceny potrzeb i możliwości Izby, czego przejawem są zastosowane ograniczenia kosztów oraz przyjęte procedury zawierania umów i kontroli wykonania budżetu, a także zachowania wymaganego terminu przyjęcia planu na rok następny (uchwała nr 2823/48/2018 KRBR z dnia 20 listopada 2018 r. w sprawie przyjęcia planu finansowego PIBR na 2019 r.),
- w dalszym ciągu istnieje potrzeba dyscyplinowania firm audytorskich do prawidłowego i terminowego sporządzania sprawozdań z działalności (P-11) i dokonywania wpłat opłat z tytułu nadzoru oraz biegłych rewidentów do płacenia składek członkowskich w uchwalonej wysokości i obowiązujących terminach. W omawianym roku odnotowano dalszą poprawę, którą uzyskano dzięki wprowadzeniu nowych (elektronicznych) metod poboru tych sprawozdań i przekazywanych przez Biuro Izby monitów (drogą komunikatów i bezpośrednich połączeń sms czy telefonicznych). Pracownicy Biura PIBR na bieżąco wyjaśniają i egzekwują zaległości dotyczące brakujących deklaracji i wpłat,

- 18% firm audytorskich nie wypełniło obowiązku przesłania do Biura PIBR informacji na temat wielkości oszacowanego przychodu dla roku 2019, określonego ww. rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 31 października 2017 r.,
- dla zapewnienia prawidłowości finansowania nadzoru (w kształcie i warunkach obecnie obowiązującej ustawy), a więc zminimalizowania ryzyka przeznaczania przychodów z opłat z tytułu nadzoru wnoszonych przez firmy audytorskie na finansowanie innych obszarów działalności Izby, zasadnym wydaje się zastąpić kontrolę funkcjonalną kontrolą instytucjonalną, a co za tym idzie – zatrudnić osobę, do zadań której należałyby zagadnienia związane z całą procedurą procedowania nad uchwałami w sprawie wysokości stawki procentowej opłaty z tytułu nadzoru (na chwilę obecną wszystkie te zadania wykonuje dyrektor Biura PIBR), a w szczególności:
  - gromadzenie i weryfikacja założeń do planu finansowego,
  - bieżąca kontrola wykonania planu oraz wyciąganie wniosków,
  - opracowywanie wytycznych mających na celu eliminowanie ujawnionych odchyleń czy nieprawidłowości.

WSPÓŁPRACA Z KOMISJAMI REWIZYJNYMI REGIONALNYCH ODDZIAŁÓW PIBR

Spełniając obowiązki w zakresie współpracy z Komisjami Rewizyjnymi regionalnych oddziałów PIBR, Komisja analizowała plany pracy i sprawozdania z działalności poszczególnych Komisji Rewizyjnych oddziałów. Komisje Rewizyjne regionalnych oddziałów samorządu, zgodnie z § 27 ust. 2 pkt 4 statutu PIBR, zobowiązane są do opracowywania, za każdy rok obrotowy, sprawozdania z działalności i przekazywania KKR w terminie 60 dni po zakończeniu roku obrotowego. Odnotować należy fakt, iż KKR otrzymywała te sprawozdania od części Komisji Rewizyjnych oddziałów dopiero po monicie.

W sprawozdaniu w roku ubiegłym Komisja podała, że w roku 2017 KKR przeanalizowała rentowność regionalnych oddziałów samorządu, w wyniku której ustalono, że 22 na 27 istniejących oddziałów zamknęło rok 2016 wynikiem ujemnym. Fundusz podstawowy dwóch oddziałów na koniec roku 2016 przyjął wartość ujemną. W roku 2018 już tylko 9 regionalnych oddziałów PIBR zamknęło swoją działalność wynikiem ujemnym, choć w dalszym ciągu fundusz dwóch oddziałów na koniec roku 2017 posiadał wartość ujemną. W trakcie tej analizy ujawniono także potrzebę lepszego dostosowania ewidencji analitycznej dotyczącej zdarzeń gospodarczych oddziałów dla ich celów zarządczych.

W roku 2018 sporządzono i wysłano do Komisji Rewizyjnych oddziałów „wyciągi” danych finansowych dotyczących ujawnień w księgach PIBR w zakresie wielkości funduszu podstawowego na dzień 1 stycznia 2018 r. oraz obrotów z tytułu uzyskanych przychodów i poniesionych kosztów za okres od 1 stycznia do 30 września 2018 r. z prośbą o dokonanie porównań z danymi ewidencji prowadzonej przez Regionalne Rady Biegłych Rewidentów dla potrzeb zarządczych. Omówienie wyników Komisja planuje po sporządzeniu sprawozdania finansowego za rok 2018 – w miesiącu kwietniu 2019 r.

Powyższe ustalenia dają podstawę do stwierdzenia, iż w dalszym ciągu istnieje potrzeba dokonania oceny zasadności funkcjonowania wszystkich regionalnych oddziałów PIBR.

ZAKOŃCZENIE

Krajowa Komisja Rewizyjna w 2018 r. odbyła pięć protokołowanych posiedzeń. Między posiedzeniami Komisja przedmiotowe kwestie rozpatrywała drogą elektroniczną. W takim przypadku Przewodniczący Komisji kierował sprawę lub dokument na adresy e-mailowe poszczególnych członków KKR. Biorący udział w głosowaniu członek Komisji przedstawiał swój głos w formie elektronicznej, wysyłając go na adres e-mailowy Przewodniczącego KKR. Przewodniczący Komisji uzgodnioną wersję rozpatrzenia sprawy przekazywał do wiadomości wszystkich członków, a na najbliższym posiedzeniu przekazywał wykaz spraw rozstrzygniętych przez Komisję w tym trybie. Wyniki takiego rozpatrywania spraw wprowadzane były do protokołu z pierwszego posiedzenia odbywającego się po głosowaniu w ww. formule.

Nadmienia się, że członkowie Komisji wymieniali swoje poglądy i dokonywali uzgodnień osobiście przy okazji innych spotkań, w których uczestniczyli.

Na podkreślenie zasługuje również fakt, że:

- przewodnicząca bądź upoważniony członek KKR uczestniczyli w praktycznie wszystkich posiedzeniach KRBR z głosem doradczym w problemach, będących przedmiotem działania Komisji,
- członkowie Komisji brali czynny udział w opracowywaniu zmian do statutu PIBR, podstawowych zasad gospodarki finansowej PIBR oraz zasad ustalania składek członkowskich biegłych rewidentów, które były przedmiotem uchwał Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów w 2018 r. W komplecie uczestniczyli również w jego obradach,

- na bieżąco włączali się w proces legislacyjny związany ze zmianami ustawy *o biegłych rewidentach...*,
- Komisja opracowała i wdrożyła w życie nowy Regulamin działania Krajowej Komisji Rewizyjnej, uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałami Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Biegłych Rewidentów (stanowi on załącznik do uchwały nr 2/2018 Komisji z dnia 28 listopada 2018 r.). Zmieniona treść Regulaminu weszła w życie z dniem jego uchwalenia przez KKR.

Przewodnicząca
Krajowej Komisji Rewizyjnej
(-)
Danuta Chmielewska

PIBR Polska Izba
Biegłych
Rewidentów

al. Jana Pawła II 80
00-175 Warszawa
telefon: 22 637 30 81-83
fax: 22 637 30 84
e-mail: biuro@pibr.org.pl